

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 697. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708757958032/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

hjælp til at finde ind i og ud af Labyrinten af kongedatteren Ariadne: hun forsynede ham med det garnnogle, hvorfra han trak den vejvisende og frelsende »Ariadnetraade«. – *Halv-Verdenen*: (af fr.: demimonde) den dyrere del af de prostituerede. – *impertinente*: næsvisse.

1.I.4

- 44 *ovenpaa*: sporvognene havde to etager. – *kullede*: nøgne, prunkløse. – *Katzenjammer*: (af ty.) tommermænd. – *Postament*: sokkel. – *den borgerlige Konge*: H.V. Bissens statue (1858) af Frederik VI (1768-1839), konge fra 1808, men regent fra 1784 pga. faderens sindssyge.
- 45 *Guldalderid*: denne benævnelse af litteraturperioden i beg. af 1800-t. i analogi med den romerske litteratur under Augustus var vistnok ny omkr. 1890. – *Oehlenschläger(s)*: Adam Oehlenschläger (1779-1850) boede i sin barndom og første ungdom på Frederiksberg og havde også i sine senere år en bopæl her (Fasangården). – *Vi alene vide*: den alm. forkortende gengivelse af Frederik VI's erklæring 1835, forstæet som hævde af den absolutte autoritet. – *Ewald*: digteren Johs. E. (1743-81). – *fræk Fortrolighed*: i digtet »Til Sielen. En Ode« (tr. 1780) hedder det: »Blussende ved det Leer, som du kryber i,/ Væmmed ved Vrimslets frække Fortrolighed,/ Opsvinger du dig, vild, utretted,/ Hoit, som en springende Hval mod Solen.« (str.13). Johs. Ewald: *Udvalgte digte* v. E. Kielberg og K. Ravn (*Danske Klassikere*) 1998, s.98. – *Sippschaftet*: (af ty.) det familiære slæng.
- 46 *slaa Tronnen (...) Marktedersken*: oversættelse af begyndelsen af Heinrich Heines digt »Doktrin«, det første i afdelingen »Zeitgedichte« i hans *Neue Gedichte* (1844), jf. Efterskrift s.658. – *Sort*: afgang, egl. ved at forlade scenen.
- 47 *Frakker*: jakker. – *Kristiern den Anden*: (1481-1559), dansk konge fra 1513, fordrevet 1523, fængslet efter sin tilbagekomst 1531 og død i fængselskab. – *Titan*: egl. medlem af græsk gudeslæggt; på 1890-dansk: overmenneske. – *Vue(s)*: vision. – *Elskerinde*: Dyveke (jf. s.48, l.2), som Chr. II havde modt i Bergen og gjorde til sin kæreste; død 1517, muligvis forgiftet af stormanden Torben Oxe, som kongen lod henrette. – *Kone*: Chr. II's hustru, den østrigskfødte og nederlandsk opdragne dronning Elisabeth el. Isabella (1501-26). – *Raadgiverske*: Dyvekes mor, Sigbrit Villumsdatter, f. i Holland, var en indflydelsesrig rådgiver for Chr. II, særlig i den økonomiske politik. – *dø i Fængslet*: Chr. II døde ikke i fængselskab på Sønderborg Slot, men i arrest i Kalundborg 1559. – *niende Akt*: en velbygget tragedie har

normalt ikke over 5 akter. – *Makulaturen*: skidtet (egl. om kasseret trykt papir el. tarvelig emballage).

- 48 *Hvergam*: hjemmævvet el. tarveligt stof af hørgarn og uld. – *sammensat*: kompliceret og navnlig i moralsk henseende ikke entydig, i modsætning til den alm. figurtegning i det romantiske repertoire. – *Trauerspiel*: ty.: sørgespil (som fx Schillers). – *Gretchen*: den kvindelige hovedperson i Goethes *Faust, I* (1808), se Efterskrift s.655-57. – *Doktor Heinrich Faust*: se Efterskrift s.655f. – *Skudsmålsbog*: moralske omdømme; fra 1832 til 1921 skulle en skudsmålsbog følge et tyende; den indeholdt oplysninger om person- og tjenesteforhold. – *Dr. Faustus*: den latinske navneform af Faust; medens Faust på tysk betyder 'næve', betyder det latinske faustus 'lykkelig'.
- 49 *det Ewig Kvindelige*: udtrykket fra de sidste linjer af Goethes *Faust, II* (1832), v.12110f.: »Das Ewig-Weibliche/ Zieht uns hinan«, Det evigt kvindelige drager os opad. – *uden Nerve*: slapt. – *lamoyant*: (af fr.) tårevædet. – *Allons*: (fr.) lad os gå. – *Lass die Musik (...) – drum!*: »Lad musikken lyde! Formér geledderne påny! Trom-trom!« Citatet ikke identificeret.
- 50 *Pusterthal(er-Sopran)*: i de sydtyrolske Alper.

1.1.5

- 50 *Poesien (...) Menneske*: jf. den traditionsrige forestilling (fra Platons dialoger *Ion* og *Phaidros*) om digtevirksomheden som en irrationel, hellig besathed.
- 51 *Rus*: nybagt student, førsteårsstuderende. – *renommeret*: bekendt, berøgtet. – *Elysium*: navnet på det lyse, paradisiske dødsrige i græsk mytologi; om Drachmanns model for etablissementet i romanen, se Efterskrift s.653. – *in my freedom, my fancy's (...) my madness's*: (eng.) »i min frihed, min fantasi kabaret, hvor min ungdoms ånd sover begravet under min galskabs [ånd]«. Den Hamlet-lignende tirade er ikke et citat, i det mindste ikke et Shakespeare-citat, men vel Ulf's improvisation. Stavemåden 'burried' for 'buried' er Drachmanns. – *hende gik det (...) gal*: hentydning til den gale prins' kæreste Ophelia i Shakespeares *Hamlet* (ca. 1601). – *Neofyt*: nylig optagen.
- 52 *Gesundheit (...) rosigen Licht*: Skål, I herrer! »Længe leve Kongen! Lad glæde sig, hvo der ånder deroppe i det rosenrøde lys!« De to sidste sætninger er citat fra balladen »Der Taucher« (1797, Dykkeren), str. 16, af Friedrich Schiller (1759-1805). – *His. Højærværdighed*: gejstlig af høj rang, fx biskop, jf. s.71, l.18. – *Bor jeg paa det høje Fjæld*: første